

Realistisk Jazzbok

Mezz Mezzrow och Bernard Wolfe:
REALLY THE BLUES

(Random House Inc., New York 1946).

Mezz Mezzrow har levat ett äventyrligt liv, vilket med all tydlighet framgår av hans självbiografi.

Mezz Mezzrow har skrivit en bok. Och det är ingen tråkig bok! Men när man vuxit upp i Chicago och tillbragt de tre första årtiondena av detta århundrade där, när man hämtat sin musikaliska inspiration från King Oliver's Creole Jazz Band och New Orleans Rhythm Kings, när man spelat ihop med Teschmaker, Bud Freeman, McPartland och andra av de unga musiker, som utgjorde medelpunkten i den s. k. Chicago-skolan, när man träffat alla jazzens stora musiker och kan kalla Louis Armstrong sin vän, när man bott åtskilliga år i fängelse vid olika perioder av sitt liv, när man bränt alla skepp och slagit sig ned i Harlem för att man känner sig starkare fäst vid den svarta rasen än vid den vita, när man gift sig med en negress, när man

i många år livnärt sig på att förse Harlems befolkning med »reefers» och själv varit opiumrökare, då måste man faktiskt ha något intressant att förtälja.

Det är ej någon tilltalande bok, Mezzrow skrivit. Men man har det intrycket, att den är sannfärdig — nästan i överkant. De bilder han tecknar av 20-talets Chicago med dess spritsmuggelorgier och gangstervälde, är ej för ömtåliga människor. Och sällan har väl en mer öppenhjärtlig självbiografi skrivits. Mezzrow sticker inte under stol med något, då han talar om sitt första möte med marihuana, reefer-cigaretten, som skulle bli en last för livet, och om en ännu farligare last, opium, som en gång hotade att ödelägga honom helt. Särskilt ruskig är skildringen av de kval, han genomgick, när han skulle vänja sig av med denna last. Den är skriven med en realism, som tränger genom märm och ben. Också skildringen från de fängelser, som han under tidernas lopp lärt att känna inifrån, bär en nästan ohygglig verklighetsprägel.

I och för sig är det således inte någon särdeles tilltalande bild man får av *människan* Mezz Mezzrow. Men *musikern* Mezz Mezzrow kommer man att tycka om. Man lär känna honom som ärlig och uppriktig streber, som *vet*, att han aldrig kan nå den fulländning som musiker, som han strävar efter, på grund av hans hudfärg är vit i stället för svart. Han *vet*, att jazzen är negrernas musik, och därför söker han upp de riktiga stäl-lena för att hämta inspiration. Han drar konsekvensen härav fullt ut, och gör Harlem till sitt hem; han söker göra sig till ett med den ras, vars musik betyder allt för honom; och vars mänskliga egenskaper syns honom mer tilltalande än de vitas. Och att han uppnått resultat, framgår av, att många svarta musiker, som kommer i beröring med Mezzrow, blir förvånade över, att en vit kan spela som *han*. Men det kostar honom kamp, en ihäl-

lande kamp att nå dit, ty den musik, Mezzrow spelar, är ej kommersiell, och under långa perioder, då han ej kan komma sig för att spela — eller icke får tillfälle att spela med de musiker, som kan inspirera honom — är det som om han ville sjunka till botten.

En grammofoninspelning då och då hjälper honom att bevara sin själv-tillit, men ofta är han alldeles under isen. Då han lyckats skrapa ihop en stor svart-vit orkester, avviker Eddie Condon med de bästa medlemmarna och ett Brunswick-kontrakt i bakfickan. Den berömda session, då »Apologies» och »Sendin' the vipers» inspelades, ägde rum 1934 vid en tidpunkt, då Mezz befann sig i ett stadigt opiumrus, som inte ens det faktum, att han för en enda gångs skull spelade samman med de rätta musikerna, kunde få honom ur. Först senare då det gick upp för honom, att hans last höll på att ödelägga hans musikerbana, lyckades det honom att övervinna den.

Då han 1936 skrivit kontrakt om inspelning av sex sidor för Bluebird och mötte upp i studion med bl. a. Bechet, ombads han komma igen följande dag utan Bechet, på grund av att dennes och Mezzrows spel liknade varandra så mycket, att det inte gick att ha bägge på samma skiva. Resultatet blev några inspelningar, som kunde varit bättre, men som dock är strålande, icke minst om man tar det dåliga melodivalet i betraktande,

(»Lost», »I' se a muggin», etc.). Att konstellationen Mezzrow—Bechet var riktig, bevisade Mezzrow några år senare vid de upptagningar Panassié lät företa under sitt uppehåll i New York, och ännu senare vid de inspelningar Mezzrow företog för ett par år sedan på sitt eget märke King Jazz.

Men sin största besvikelse led säkerligen Mezzrow 1937, då hans Disciples of Swing ryckte in på nattklubben Harlem Uproar House vid Broadway, som den första och till dags dato enda stora svart-vita orkestern (sju svarta och sju vita musiker). Orkesterns framgång var enorm men kortvarig. Fjorton dagar efter premiären ödelades klubben och stora blå hakkors målades runt omkring i den vederstyggliga ödeläggelsen. En svart-vit orkester var något otänk-bart i världens största demokratiska stat. Ägaren av klubben lät bli att fullfölja succéen och stängde ett par dagar senare.

Men Mezzrow höll ut. Och i dag har han tydligen funnit sin plats. Han är delägare i ett grammofonbolag och kan inspe-la den musik han själv vill tillsammans med de musiker han tycker bäst om. Kanske kommer han nu äntligen få det erkännande, som hans mer än tjugo års strävanden som musiker icke gett honom.

Det finns scener av stor kraft i boken. Beskrivningen av Armstrongs framträdande nyårsaftonen 1932, då han med alldeles förstörda läppar spelade så vackert som aldrig förr är en sak man icke glömmer lätt. Och de bilder Mezz tecknar av de musiker han bäst känner — Armstrong, Bessie Smith, Teschmaker och Bix — är levande och verkliga. Man får på det hela taget genom Mezzrows bok en uppfattning av de amerikanska musikernas hektiska, många gånger hårda liv, som biter sig fast i ens medvetande och gör, att man lyssnar till deras musik med större förståelse än man kanske gjort dessförinnan.

Ett par småsaker kan kritiseras. Så gör sig Mezz exempelvis skyldig till ett par fel. På sidan 241 talar han om att de skivor, Armstrong inspelade 1929 med Teagarden, Sullivan, Lang, Happy Cauldwell och Kaiser Marshall, var »Kockin' a jug» och »Muggles». Det är riktigt för den första titeln vidkommande, men ej för »Muggles», som inspelades av Armstrongs' Savoy Ballroom Five. Vid den svart-vita sessionen inspelades mycket riktigt en sida till utom »Knockin' a jug», men den har så vitt

jag vet aldrig utgivits. (Om jag inte minns fel, var det »I'm gonna stomp Mr. Henry Lee».)

Men bokens största fel ligger i, att den är skriven på en slang, som är till den grad överdriven, att den ofta verkar oäkt. Det är säkert Mezzrows medarbetare, författaren Bernard Wolfe, som är skyldig härtill. I sin iver att göra skildringen så levande som möjligt, har han fyllt boken med slang och uttryck, som amerikanska musiker naturligtvis använder i sitt dagliga språk, men det leder bara till, att denna »jive talk» smakar söt och onaturlig. Men det är kanske det slags språk, som den stora publiken väntar sig att en musiker talar och därför får vi det serverat till leda.

Att Mezz Mezzrows bok emellertid är en av de bästa böcker om jazz-musik och jazzmusiker, som någonsin skrivits, kan man icke ta ifrån den. Den bör läsas av alla som intresserar sig för denna form av musik.

Harald Grut.